

Sygn. akt III AUa 2143/13

## WYROK

*W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ*

Dnia 27 sierpnia 2014 r.

**Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Borkiewicz
Sędziowie:	SSA Wiesława Stachowiak (spr.) del. SSO Robert Macholak
Protokolant:	starszy inspektor sądowy Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **H. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

o spłatę świadczenia

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 11 lipca 2013 r. sygn. akt VIII U 1810/13

o d d a l a apelację.

del. SSO Robert Macholak	SSA Marek Borkiewicz	SSA Wiesława Stachowiak (spr.)
--------------------------	----------------------	--------------------------------

## UZASADNIENIE

**Decyzją z dnia 26 marca 2013 r.** znak(...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 poz. 267), w związku z wnioskiem z dnia 14 grudnia 2012 r., odmówił uchylecia decyzji z dnia 12 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. prawo do emerytury H. C. za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

Od powyższej decyzji odwołała się H. C., wnosząc o zmianę decyzji z dnia 26 marca 2013 r. w części, w której odmawia uchylecia decyzji z dnia 12 października 2011 r. oraz wypłatę świadczenia emerytalnego za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

W uzasadnieniu podniosła, iż stanowisko organu stoi w sprzeczności z orzecznictwem Sądu Najwyższego, dotyczącego skutków prawnych wyroków Trybunału Konstytucyjnego. Zagadnienie mocy wstecznej orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzających niezgodność aktu normatywnego lub jego części z aktem wyższego rzędu, było wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sadu Najwyższego, który opowiadał się za przyznaniem skutków ex tunc.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że utrata mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją następuje z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Orzeczenie trybunału ma charakter konstytutywny. Utrata mocy obowiązującej nie oznacza unieważnienia istniejącego wcześniej stanu prawnego, albowiem w przeciwnym razie prowadziłoby to do konieczności działania z urzędu i wyeliminowania z obrotu prawnego wszystkich wcześniejszych orzeczeń.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 11 lipca 2013 roku w sprawie VII U. 1810/13, zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając wnioskodawczyni H. C. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku z ustawowymi odsetkami od 26 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty (pkt 1), w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca H. C. urodziła się w dniu (...)

H. C. od dnia 4 stycznia 2001 r. jest zatrudniona w Starostwie Powiatowym w P..

W dniu 24 czerwca 2010 r. odwołująca złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 21 lipca 2010 r. organ rentowy przyznał H. C. prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2010 r., tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek. Termin płatności świadczenia ustalono na 25 dzień miesiąca.

Następnie decyzją z dnia 12 października 2011 r. Zakład wstrzymał z urzędu wypłatę emerytury H. C. od dnia 1 października 2011 r., powołując się na art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726). (k. 82 akt ZUS)

W dniu 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie sygn. K 2/12. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r., poz. 1285.

W dniu 14 grudnia 2012 r. odwołująca wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury wraz z odsetkami od 1 października 2011 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.

Rozpoznając ten wniosek organ rentowy wydał dwie decyzje:

- z dnia 16 stycznia 2013 r. o ponownym ustaleniu emerytury i wznowieniu wypłaty świadczenia od dnia 22 listopada 2012 r., tj. od daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego dnia 13 listopada 2012 r.
- z dnia 26 marca 2013 r. - zaskarżoną w niniejszej sprawie - o odmowie uchylecia decyzji z dnia 12 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury H. C. na okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego znak (...), które uznał za wiarygodne w całości, albowiem nie były one kwestionowane przez żadną ze

stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że H. C., która nabyła prawo do emerytury od 1 czerwca 2010 roku, z uwagi na uchylenie od 8 stycznia 2009 roku art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mogła od 1 października 2011 roku, kontynuując zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy, pobierać emeryturę. Wobec skarżącej nie obowiązywał wymóg rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył wyrok w części przyznania prawa do emerytury od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku wraz z ustawowymi odsetkami, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 103 a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku, w sprawie K. 2/12, i przyznanie prawa do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Tytułem wstępu zaznaczyć należało, iż znaczna część rozważań Sądu Okręgowego zawartych w uzasadnieniu orzeczenia, którego dotyczy apelacja oraz apelacji organu rentowego dotyczą zagadnienia ustalenia skutków prawnych orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

W szczególności chodzi o dopuszczalność uwzględnienia orzeczenia Trybunału stwierdzającego niezgodność danego przepisu prawa z Konstytucją, do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem orzeczenia.

Organ rentowy wydał decyzję o wstrzymaniu odwołującej emerytury w oparciu o art. 103 a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Prawo, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Grupy Senatorów RP dotyczący uzyskania prawa do emerytury bez rozwiązania stosunku prac i wyrokiem z 13 listopada 2012 roku, w sprawie K 2/12, orzekł, że:

art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji.

Normę zakwestionowaną we wniosku Trybunał Konstytucyjny zrekonstruował w oparciu o art. 6 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, na mocy którego ustawodawca dodał do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, oraz o art. art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku. Na jego podstawie nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 1 października 2011 roku.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku w sprawie K. 2/12 również nie zakwestionował samej zasady zawartej w badanym art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą prawo do realizacji świadczenia emerytalnego uzależnione jest od konieczności rozwiązania przez ubezpieczonego stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Podstawowy problem w rozpatrywanej przez Trybunał sprawie dotyczył oceny tego, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji prawa do emerytury - na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku, nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia. Od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku nie istniał wymóg uprzedniego rozwiązania stosunku pracy jako warunku pobierania świadczeń emerytalnych.

Trybunał uznał, iż rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego.

Powyższe rozważania zawarte są w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego; w jego sentencji, wskazano iż zakwestionowany przepis art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, jest niezgodny z Konstytucją w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzają nie tylko wprost niekonstytucyjność przepisu prawa, ale także ustalają zakres treściowy przepisu, w jakim popada on w kolizję z Konstytucją.

Bezspornym jest, iż wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 czerwca 2010 roku (decyzja z dnia 21.07.2010r). Jak wynika z akt rentowych, była to decyzja pierwszorzadowa.. Zatem wnioskodawczyni należy do kręgu osób, których dotyczy orzeczenie Trybunału. Potwierdził to także sam organ rentowy, który decyzją z dnia 16 stycznia 2013r. podjął wypłatę zawieszoną z urzędu emerytury.

Sąd Apelacyjny w całości zgadza się z argumentacją sądu pierwszej instancji, zgodnie z którą utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany w obrocie prawnym do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia w Dzienniku Ustaw orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. W stosunku do ubezpieczonych objętych rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego ( a do nich należała niewątpliwie odwołująca co wykazano wcześniej), należy dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do przepisu prawnego zanim został dodany art.103a do ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jak wykazano wyżej, przed wprowadzeniem tego przepisu nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy dla osób, które uzyskały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 do 31.12. 2010r. Osobom takim była wypłacana emerytura mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy na rzecz którego świadczyli pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Zasadnie zatem Sąd Okręgowy dokonał zmiany zaskarżonej decyzji z dnia 26.03.2013 r.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji odnośnie żądania odsetek. Apelujący nie przedstawił w apelacji żadnej argumentacji, która podważałaby słuszność przyjętego przez Sąd Okręgowy rozwiązania. Rozstrzygając o odsetkach należnych odwołującej Sąd pierwszej instancji prawidłowo zastosował przepisy art. 118 ustawy z 18 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 85 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych a także rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu, lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

del. SSO Robert Macholak	SSA Marek Borkiewicz	SSA Wiesława Stachowiak (spr.)
--------------------------	----------------------	--------------------------------